

การศึกษาพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี: การวิจัยแบบผสม

THE STUDY ON UNDERGRADUATE STUDENT' VOLUNTARY WORK BEHAVIOR: MIXED-METHOD RESEARCH

อัจฉรา ประเสริฐสิน

อาจารย์ประจำ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: ubib_p@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยออกแบบการวิจัยแบบผสมกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 730 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการเลือกตามโอกาส/ตามสะดวก (Convenience sampling) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 7 คน ช่วงอายุ 17-19 ปี อายุเฉลี่ย 18 ปี ผลการวิจัย พบว่า เพศหญิงมีคะแนนมากกว่าเพศชายในทุกด้านของพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ โดยทั้งเพศหญิงและเพศชายจะมีคะแนนด้านการไม่เอาเปรียบผู้อื่นสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการให้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่วนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีค่าคะแนนต่ำที่สุดด้านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มีทั้งการบำเพ็ญประโยชน์กับทางมหาวิทยาลัย / สถานศึกษา การทำกิจกรรมกับครอบครัวสำหรับผลของการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมที่มีต่อตัวนักศึกษาเองทั้งด้านบวกและลบ ด้านบวก เช่น การได้รับความไว้วางใจ คำชมเชย ยกย่องนับถือจากคนอื่นการเกิดความสุขทางจิตใจและผู้อื่นได้รับความสุข การได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้รับประสบการณ์ต่างๆ ได้เรียนรู้ทักษะและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ส่วนด้านลบ ได้แก่ ความเหน็ดเหนื่อย ต้องเสียสละเวลา เสียสละทรัพย์ทำงานหนัก ใช้เงินส่วนตัวในการทำงาน เกิดความขัดแย้งกันกับเพื่อนๆ ต้องทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจในการทำงาน ไม่มีใครเห็นค่า ไม่ได้ผลตอบแทนกลับมา โดยพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์เป็นพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในนักศึกษา ทั้งจากการจัดเป็นกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขึ้นมา และที่สำคัญได้จากการสอดแทรกอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ : พฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี การวิจัยแบบผสม

ABSTRACT

The purpose of this research was to study undergraduate students' voluntary work behaviors using the mixed-method research approach. The sample of quantitative research consisted of 730 undergraduate students from universities in Bangkok metropolitan area, obtained by simple random sampling; while that of qualitative research consisted of 10 college students obtained by convenience sampling based on their willingness to be interviewed. The ten students were classified into three males and seven females, with the age between 17 and 19 years and the average age of 18 years. The research findings showed that females outscored males in all aspects of voluntary work behavior. Both males and females had the highest scores on the aspect of not taking advantage of others, to be followed by those on the aspects of utilizing common properties efficiently and worthily, and undertaking activities beneficial to the society, respectively. On the other hand, they had the lowest scores on the aspect of environmental conservation. The voluntary activities for society included both the activities beneficial to the universities/ colleges and the activities beneficial to the families. As for the effects of voluntary behaviors, there were both the positive and negative effects on the students. The positive effects were having received trust, praises and respect from the others; having internal happiness from seeing the others gaining happiness; having learned new experiences; and having gained new skills and problem solving methods. Meanwhile, the negative effects were tiredness, the sacrifice of time, the sacrifice of money, the hard work, the use of one's personal money in doing work, the conflicts with friends, the exertion of both physical and mental efforts in working, the feeling that nobody appreciates what they had done, and receiving nothing in return. Apparently, the sense of voluntary work behaviors should be cultivated among undergraduate student, not only through organizing activities and projects, but also through immersion in their daily life.

KEYWORD : undergraduate student, voluntary work behavior, mixed-method research

บทนำ

สังคมไทยปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง ประชาชนต้องดิ้นรนเพื่อให้ตนเองอยู่รอดในสังคมได้ บางครั้งอาจทำให้เกิดการกระทำเพื่อตนเองเป็นส่วนใหญ่ จนลืมนึกถึงการแบ่งปัน มีน้ำใจ รวมถึงการช่วยเหลือผู้อื่น และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา ไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเป็นมนุษย์ รู้จักความเสมอภาคและรักษาศักดิ์ศรี ผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่งได้สัดส่วนสมดุลกัน

รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง) กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้เป็นข้อแรกคือเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานการศึกษาชาติใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไว้ 3 มาตรฐาน 11 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมาตรฐานที่ 1 คือ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองและพลโลก

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์โดยมุ่งกลุ่มเป้าหมายไปที่นักเรียนระดับปริญญาตรี เพราะนักเรียนเหล่านี้จะต้องเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีส่วนขับเคลื่อนสังคมต่อไปในวันข้างหน้า ซึ่งงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเข้าใจ พฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และสามารถนำไปใช้ในการปลูกฝังลักษณะนิสัยของคนไทยที่พึงประสงค์ การจัดกิจกรรมต่างๆ การประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงนำข้อมูลไปเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนนโยบายทางสังคมได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาเจตคติเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. เพื่อศึกษาผลของการบำเพ็ญประโยชน์ที่มีต่อนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ระเบียบวิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษา

ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 730 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน แบ่งเป็น เพศชาย 3 คน เพศหญิง 7 คน ช่วงอายุ 17-19 ปี อายุเฉลี่ย 18 ปี ได้มาจากการเลือกตามโอกาส/ตามสะดวก (Convenience sampling) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ของเยาวชนไทย แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยศึกษาพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ 4 ด้าน คือ ด้านการไม่เอาเปรียบผู้อื่น ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้านการใช้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การวิจัยเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ เจตคติเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ การบำเพ็ญประโยชน์ครั้งแรก กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ในด้านต่างๆ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ผลของการบำเพ็ญประโยชน์ที่มีต่อตนเองทั้งด้านบวกและลบ ปัญหาหรือข้อเสนอนะต่างๆ ต่อการบำเพ็ญประโยชน์

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

1.1 เพศหญิงมีคะแนนมากกว่าเพศชายในทุกด้านของพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ โดยทั้งเพศหญิงและเพศชายจะมีคะแนนด้านการไม่เอาเปรียบผู้อื่นสูงที่สุด (เพศหญิง Mean=4.01, เพศชาย Mean=3.88) รองลงมาคือ ด้านการใช้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่วนด้านการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมมีค่าคะแนนต่ำที่สุด (เพศหญิง Mean=3.73, เพศชาย Mean=3.44)

1.2 คะแนนด้านการไม่เอาเปรียบผู้อื่นของเพศชาย (Mean=3.88, SD=.522) และเพศหญิง (Mean=4.01, SD=.495) และคะแนนด้านการใช้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพของเพศชาย (Mean =3.63, SD=.587) และเพศหญิง (Mean =3.83, SD=.516) เมื่อเปรียบเทียบค่าด้วย Independent Sample t-Test แล้วพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

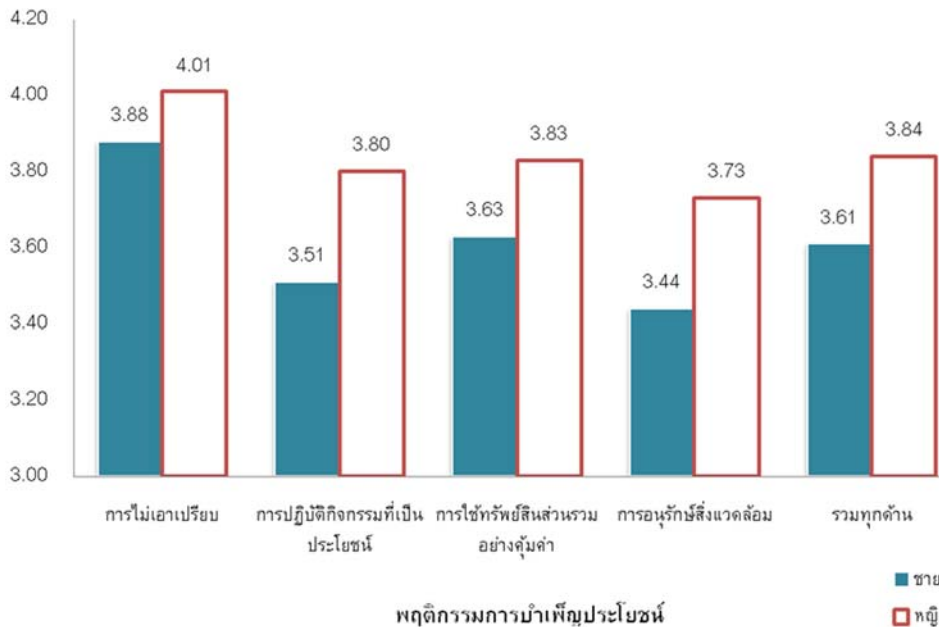
คะแนนด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพศชาย (Mean=3.51, SD=.585) และเพศหญิง (Mean =3.80, SD=.481) และคะแนนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเพศชาย (Mean=3.44, SD=.646) และเพศหญิง (Mean=3.73, SD=.456) รวมถึงคะแนนรวมทุกด้านของเพศชาย (Mean=3.61, SD=.478) และเพศหญิง (Mean=3.84, SD=.326) เมื่อเปรียบเทียบค่าด้วย Independent Sample t-Test แล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ สูงกว่าเพศชาย ดังตารางและกราฟ

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ด้านต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพศชาย (n=220) และเพศหญิง (n=510)

พฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์	เพศ	Mean	SD	t
1. ด้านการไม่เอาเปรียบผู้อื่น	ชาย	3.88	.522	1.031
	หญิง	4.01	.495	
2. ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	ชาย	3.51	.585	2.250*
	หญิง	3.80	.481	
3. ด้านการใช้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ	ชาย	3.63	.587	1.488
	หญิง	3.83	.516	
4. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ชาย	3.44	.646	2.182*
	หญิง	3.73	.456	
รวมทุกด้าน	ชาย	3.61	.478	2.375*
	หญิง	3.84	.326	

* p<.05

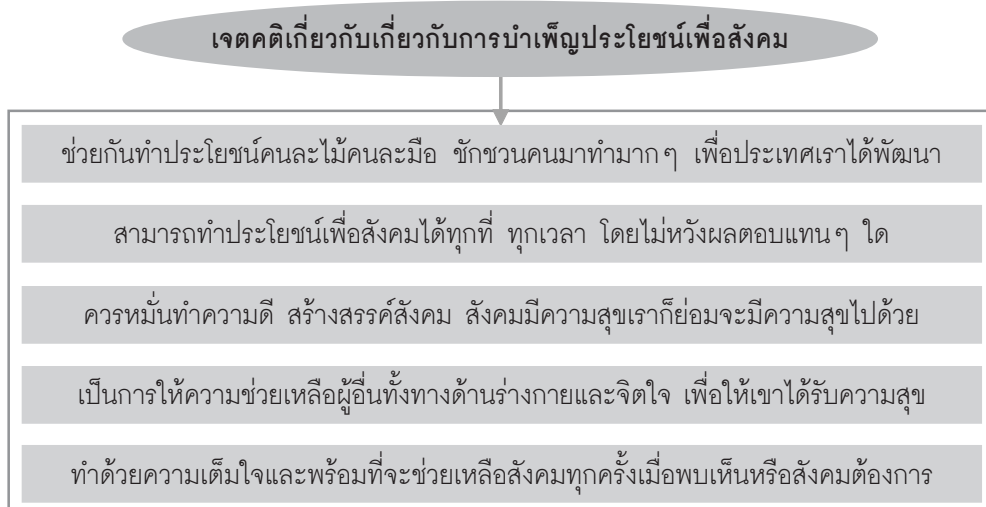
กราฟแสดงความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์
ด้านต่างๆ ระหว่างกลุ่มเพศชาย และเพศหญิง

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) โดยพิจารณาจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) ขณะสัมภาษณ์และจากการตรวจสอบหลักฐานการบำเพ็ญประโยชน์จากรูปถ่ายหรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสรุปเป็นภาพรวม ดังนี้

ส่วนที่ 2 เจตคติเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม

จากการวิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแล้ว ทำให้ทราบว่าเจตคติเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมีทั้งเจตคติด้านบวกและด้านลบ โดยส่วนมากจะเป็นด้านบวก ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นเจตคติต่างๆ สรุปรวมเป็นแผนภาพได้ดังนี้

1. **ช่วยกันทำประโยชน์คนละไม้คนละมือ ชักชวนคนมาทำเยอะๆ เพื่อประเทศเราจะได้พัฒนา** เป็นการพัฒนาขั้นพื้นฐานของประเทศ ถึงแม้ว่าการทำประโยชน์เพื่อสังคมที่เราทุกคนช่วยกันทำนั้นอาจจะดูเล็กๆ ไม่สามารถช่วยอะไรประเทศชาติได้มากมาย แต่ถ้า หลายๆ คนช่วยๆ กันทำประโยชน์คนละไม้คนละมือ ชักชวนคนที่รู้จักเข้ามามากและขยายออกไปเรื่อยๆ สังคมของจะน่าอยู่ ประเทศจะพัฒนาไปได้

2. **สามารถทำประโยชน์เพื่อสังคมได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ** การทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสังคมส่วนรวม เราไม่ต้องการหวังผลตอบแทนใดๆ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ไม่จำเป็นต้องทำตอนที่เรามีเวลาว่าง เราสามารถทำประโยชน์เพื่อสังคมได้ทุกที่ เช่น การลูกให้กับเด็กบนรถประจำทาง

3. **ควรหมั่นทำความดี สร้างสรรค์สังคม สังคมมีความสุขเราก็ย่อมจะมีความสุขไปด้วย** การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมเป็นสิ่งที่ดีและมีคุณค่า เราสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นในชีวิตได้ด้วยการกระทำด้วยการฝึกฝนและหมั่นสร้างความดี บ่มเพาะปัญญา และสร้างสรรค์สังคม ถ้าเราทำให้สังคมมีความสุขเราก็ย่อมจะมีความสุขไปด้วยแน่นอน

4. **เป็นการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เขาได้รับความสุข** การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือไม่ว่าต้องการความช่วยเหลือทางด้านร่างกายหรือว่าทางด้านจิตใจ เป็นการที่ช่วยให้ผู้อื่นได้รับความสุข

5. **ทำด้วยความเต็มใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคม** ทุกครั้งเมื่อพบเห็นหรือสังคมต้องการ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมนั้น คือการช่วยเหลือสังคม ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสกว่าเรา

ช่วยแล้วทำให้เรารู้สึกดีภูมิใจใจตัวเอง เป็นการทำให้สังคมน่าอยู่และมีแต่ความสุข เราต้องทำด้วยความเต็มใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมทุกครั้งเมื่อพบเห็นหรือสังคมต้องการ

กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมในด้านต่างๆ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับข้อคิดเห็นและข้อมูลต่างๆ จากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ทำให้ทราบถึงลักษณะกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมในด้านต่างๆ ของเยาวชนในสังคมปัจจุบัน โดยสามารถนำเสนอตั้งแผนภาพข้างล่างต่อไปนี้

1. บำเพ็ญประโยชน์กับมหาวิทยาลัย/สถานศึกษา

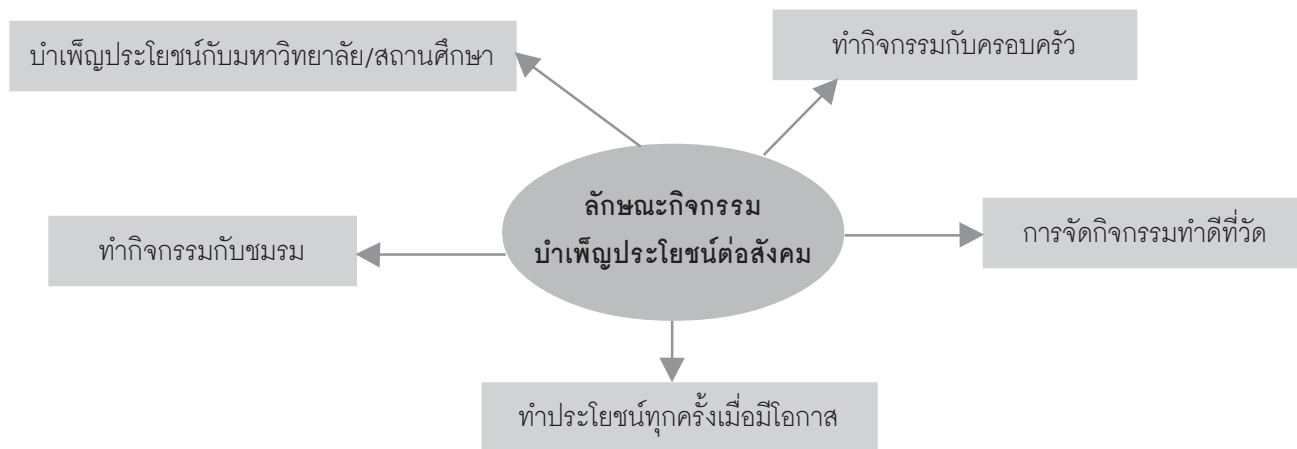
เป็นการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางมหาวิทยาลัย/สถานศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าร่วม เช่น เข้าค่ายลูกเสือโลก เก็บขยะตามชายหาด ทำความสะอาดห้องเรียนห้องน้ำเลี้ยงข้าวกลางวันเด็กกำพร้า โรงเรียนสีขาว ปลูกป่าชายเลน ดูแลสิ่งแวดล้อม เก็บขยะภายในโรงเรียน แจกของให้กับผู้ป่วยในโรงพยาบาล ค่ายอาสาจรรยา เอาขนมไปให้เด็กตาบอด เติมนรณรงค์ช่วยกันป้องกันลูกน้ำยุงลายของชุมชน ทำบอร์ดจัดป้ายประชาสัมพันธ์ ถักผ้าพันคอให้คนชราในฤดูหนาว สอนหนังสือเด็กในชนบท เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแม่น้ำ

2. ทำกิจกรรมกับครอบครัว

การทำกิจกรรมกับครอบครัวพ่อแม่ญาติๆ พาบุตรหลานไปทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น การเลี้ยงอาหารเด็กกำพร้า เลี้ยงอาหารเด็กเล็ก เลี้ยงอาหารคนชรา

3. การจัดกิจกรรมทำดีที่วัด

เป็นการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่วัด โดยอาจจะเป็นในกรณีที่ทางวัดจัดขึ้น

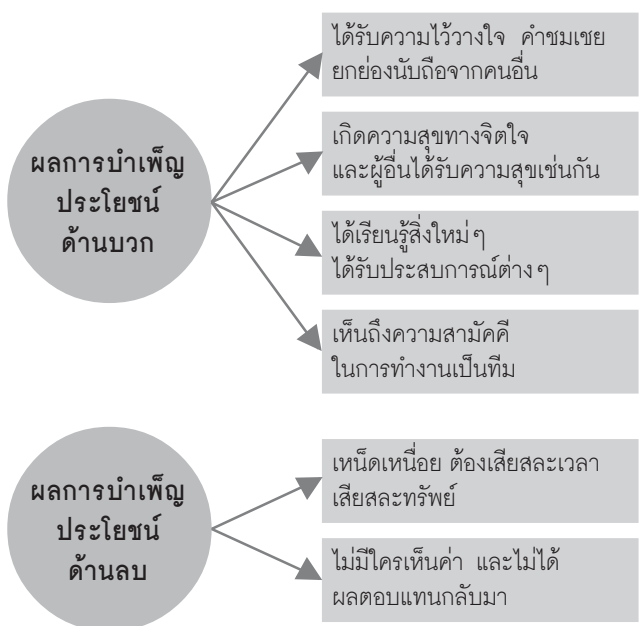

หรือเป็นการร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับวัด รวมถึงเป็นการไปทำความดีที่วัดโดยนักศึกษาอาสาไปเองด้วย เช่น การกวาดลานวัดและสวนสาธารณะ ทำความสะอาดศาลาและห้องน้ำวัด

4. ทำกิจกรรมกับชมรม เป็นการจัดกิจกรรมของชมรมหรือกลุ่มต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อร่วมกันทำประโยชน์เพื่อสังคม เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ทะเลใส หัวใจสะอาด) ชุมชุมจุดเปลี่ยน ดำเนินโครงการเยี่ยมบ้านพักคนชรา ชุมชุมจุดเปลี่ยน ฝาน้ำอัดลมกู้ชาติลดโลกร้อนด้วยมือเรา (ว.ส. รักษาสิ่งแวดล้อม) โครงการที่ช่วยน้องโครงการ to be number 1 ช่วยบรรณรักษ์แม่ ในเรื่องเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติด ชมรมวิทยุสื่อสาร

5. ทำประโยชน์ทุกครั้งเมื่อมีโอกาส เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือเพื่อสังคม โดยเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันหรือเกิดเมื่อมีโอกาสได้ทำ เช่น การทิ้งขยะลงถัง บริจาคเลือด บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส คนยากจนคนที่ประสบปัญหาหน้าท่วม หรือเด็กที่ขาดแคลนหนังสือเรียนช่วยนำทางคนตาบอดขึ้นรถโดยสาร บริจาคผ้าแบรินด์เพื่อนำไปทำขาเทียมให้แก่ผู้พิการ

ส่วนที่ 3 ผลของการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมที่มีต่อตนเองทั้งด้านบวกและลบ

ผลการบำเพ็ญประโยชน์ด้านบวก

1. ได้รับความไว้วางใจ ค้ำชมเชย ยกย่องนับถือจากคนอื่น เมื่อผู้อื่นเห็นเราทำความดี เขาก็จะยกย่องและนับถือว่าเราเป็นคนเสียสละที่มาทำงานเพื่อสังคม

2. เกิดความสุขทางจิตใจและผู้อื่นได้รับความสุขเช่นกัน สังคมของเราน่าอยู่ ผู้คนในชุมชนรักใคร่สามัคคีกัน ในการร่วมมือทำกิจกรรม แสดงถึงน้ำใจไมตรีต่อเพื่อนมนุษย์ และเป็นการได้ช่วยเหลือสังคมในฐานที่เกิดมาเป็นมนุษย์

3. ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้รับประสบการณ์ต่างๆ รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคล และสถานการณ์ต่างๆ ได้เพื่อนใหม่ ได้เรียนรู้ทักษะและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ

4. เห็นถึงความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม ที่ไม่สามารถหาจากที่ไหนได้ ความร่วมมือในการทำงาน ทำให้เป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบงานเพื่อส่วนรวม

ผลการบำเพ็ญประโยชน์ด้านลบ

1. เหน็ดเหนื่อย ต้องเสียสละเวลา เสียสละทรัพย์ ทำงานหนัก อาจต้องใช้จ่ายเงินส่วนตัวในการทำงาน บางครั้งเกิดความขัดแย้ง บางครั้งต้องมาทะเลาะกับเพื่อนเพราะความเห็นไม่ตรงกันในการทำงาน ต้องทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจในการทำงาน

2. ไม่มีใครเห็นค่า และไม่ได้ผลตอบแทนกลับมา ผลกรบทำกิจกรรมไม่ตรงตามต้องการ

อภิปรายผล

ผลกรบศึกษาค้นคว้า พฤติกรมกรบบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรบบำเพ็ญประโยชน์ด้านต่างๆ ด้วย Independent Sample t-Test สามารถอภิปรายผลกรบวิจัยได้ดังนี้ การที่เพศหญิงมีคะแนนมากกว่าเพศชายในทุกด้านของพฤติกรรมกรบบำเพ็ญประโยชน์นั้น อาจเป็นเพราะการที่เพศหญิงเป็นผู้ที่มีอารมณ์ความรู้สึกละเอียดอ่อน คิดคำนึงถึงใจเขาใจเรา รวมถึงการจัดกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัย จัดให้อาจมีความเหมาะสมกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งกิจกรรมทุกกิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นตรงกับ

ความถนัดที่มีอยู่ในบุคลิกลักษณะประจำตัวของเพศหญิง ประกอบกับเพศหญิงให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม มากกว่าไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของงานการประชาสัมพันธ์ งานบริการ ในการช่วยเหลือ การดูแลทรัพย์สินภายในชั้นเรียนส่วนรวมหรือนอกชั้นเรียน (ธนภัทร จันทรสว่าง, 2552) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าด้วย Independent Sample t-Test แล้วพบว่า คะแนนด้านการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และคะแนนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงคะแนนรวมทุกด้านของพฤติกรรมกรบ่าเพ็ญประโยชน์ของเพศหญิงจะมีค่าสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภัทร จันทรสว่าง (2552) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยรวมและรายด้านสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนคะแนนด้านการไม่เอาเปรียบผู้อื่น และคะแนนด้านการใช้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ เมื่อเปรียบเทียบค่าด้วย Independent Sample t-Test แล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยทั้งเพศหญิงและเพศชายจะมีคะแนนด้านการไม่เอาเปรียบผู้อื่นสูงที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเรื่องของการไม่เอาเปรียบผู้อื่นนั้นสามารถปฏิบัติได้ง่ายและแทรกซึมอยู่ในการดำเนินชีวิตของทุกคน จึงทำให้มีคะแนนสูงกว่าด้านอื่นๆ รองลงมาคือ ด้านการใช้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่วนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีค่าคะแนนต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างมีมุมมองว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ไกลตัว ซึ่งบางครั้งต้องแบ่งเวลาจากการเรียนหรือหาเข้ากลุ่มที่มีความต้องการด้านนี้ คล้ายๆ กัน จึงทำให้คะแนนพฤติกรรมกรบ่าเพ็ญประโยชน์ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีค่าคะแนนต่ำที่สุด

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกรณีมาสรุปและนำเสนอเป็นภาพรวม โดยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม จึงนำข้อมูลมาสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติเกี่ยวกับการบ่าเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม โดยมองว่าเป็นสิ่งที่ควรช่วยกันทำประโยชน์คนละไม้คนละมือ ชักชวนคนมาทำ มากๆ เพื่อประเทศเราจะได้พัฒนา การทำประโยชน์เพื่อสังคม

สามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่หวังผลตอบแทนๆ โดยทำด้วยความเต็มใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมทุกครั้งเมื่อพบเห็นหรือสังคมต้องการ ซึ่งการที่เราควรหมั่นทำความดี สร้างสรรค์สังคม สังคมมีความสุขเราก็ย่อมจะมีความสุขไปด้วย หรือการที่เราให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เขาได้รับความสุข เราก็จะมีความสุขด้วยเช่นกัน

ด้านกิจกรรมบ่าเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มีทั้งการบ่าเพ็ญประโยชน์กับทางมหาวิทยาลัย/สถานศึกษา การทำกิจกรรมกับครอบครัว การจัดกิจกรรมทำดีที่วัด ทำกิจกรรมกับชมรมสมาคมต่างๆ รวมถึงการทำประโยชน์ทุกครั้งเมื่อมีโอกาส ซึ่งล้วนแต่เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือเพื่อสังคม แม้ในบางครั้งนักศึกษาอาจจะทำโดยทางมหาวิทยาลัย/สถานศึกษาหรือครอบครัวสั่งให้ทำ แต่ผลท้ายที่สุดแล้วจะพบว่า นักศึกษาล้วนรู้สึกดีๆ ที่ได้ไปทำประโยชน์ และอยากจะไปทำประโยชน์อีก ซึ่งถือว่าเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกของนักศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

สำหรับผลของการบ่าเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมที่มีต่อตัวนักศึกษาทั้งด้านบวกและลบมีในมุมที่ต่างกันไป โดยจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นด้านบวก เช่น การได้รับความไว้วางใจ คำชมเชย ยกย่องนับถือจากคนอื่น การเกิดความสุขทางจิตใจและผู้อื่นได้รับความสุข การได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้รับประสบการณ์ต่างๆ ได้เรียนรู้ทักษะและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ รวมถึงการเห็นถึงความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านลบ ได้แก่ ความเหน็ดเหนื่อย ต้องเสียสละเวลา เสียสละทรัพย์ ทำงานหนัก ใช้เงินส่วนตัวในการทำงาน เกิดความขัดแย้งกับเพื่อนๆ ต้องทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจในการทำงาน ไม่มีใครเห็นค่า ไม่ได้ผลตอบแทนกลับมา บางครั้งต้องมาทะเลาะกับเพื่อนเพราะความเห็นไม่ตรงกัน หรือไม่มีผลการทำกิจกรรมไม่ตรงตามต้องการ ซึ่งนักศึกษาที่มีความเห็นด้านลบถือเป็นข้อเสียเพียงเล็กน้อย และเกิดกับนักศึกษาเพียงบางคนเท่านั้น เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ยังเห็นถึงคุณประโยชน์ของการทำประโยชน์เพื่อสังคม รวมถึงสิ่งดี ๆ ที่ได้รับกลับมาด้วย จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมกรบ่าเพ็ญประโยชน์เป็นพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ซึ่งอันที่จริงแล้วการบ่าเพ็ญประโยชน์มิใช่ต้องจัดเป็นกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขึ้นมาเท่านั้น หากแต่ได้สอดแทรกอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั่นเอง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์ จึงต้องมีความเข้าใจ

ในพฤติกรรมของนักศึกษาและจุดกระตุ้นให้เขาเกิดพฤติกรรม
บำเพ็ญประโยชน์อย่างเป็นนิสัย ไม่ต้องให้ใครมาสั่ง บังคับ
หรือทำเพื่อหวังผลใดๆ ตอบแทน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การบำเพ็ญประโยชน์ของเยาวชนไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่าง
ถ่องแท้และหาวิธีการอบรมเลี้ยงดูนักศึกษาในทางที่ก่อให้เกิด
พฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อไปได้

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมด้วยเทคนิคการทำวิจัยเชิง
ทดลอง เช่น การจัดกิจกรรมในการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญ
ประโยชน์ต่อส่วนรวม อันจะทำให้ นักศึกษามีพฤติกรรมการบำเพ็ญ
ประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงขึ้น ซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะทำให้สังคม
ของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง สามารถนำข้อมูลไป
พิจารณาให้เกิดความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญ
ประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักศึกษา รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูที่
เหมาะสมต่อพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษา

2. สำหรับครุอาจารย์ในมหาวิทยาลัย สามารถนำ
ข้อมูลไปพิจารณาเพื่อหากิจกรรมโครงการหรือวิธีดำเนินการสอน
ที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ของ
นักศึกษา รวมถึงเป็นการสร้างความเข้าใจในพฤติกรรม
การบำเพ็ญประโยชน์ของเยาวชนต่อไป

3. สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัย ในฐานะเป็น
ผู้จัดการศึกษาให้กับเยาวชนควรมีการส่งเสริมในเรื่องของการพัฒนา
กิจกรรมด้านการบำเพ็ญประโยชน์ และควรวางแผนการจัด
กิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลและความต้องการ
ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย เพื่อการส่งเสริมและพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษา
ให้สูงขึ้น

บรรณานุกรม

กนก จันทร์ขจร. (2540). **ธรรมเพื่อชีวิต**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิกนก
จันทร์ขจร.

กรมวิชาการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**.
กรุงเทพฯ. พิมพ์ครั้งที่ 1: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์.

_____ . (2545). **การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**.

กรุงเทพฯ. พิมพ์ครั้งที่ 1: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2551**. สาระการเรียนรู้
และมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ธนาภัทร จันทร์สว่าง. (2552). **การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร**.

ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธัญญภรณ์ ทาริสาร. (2548). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตร
และเทคโนโลยีชุมพร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ธิดา เลิศพรประสพโชค. (2547). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักเรียนโรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ)
สังกัดกรุงเทพมหานคร**. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรจง ชูสกุลชาติ. (2530-2533). "การพัฒนาวินัย คุณธรรม
และจริยธรรม" ในบทความทางวิชาการ กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์องค์การส่งกระจายหทารผ่านศึก.

บรรทม มณีโชติ. (2530). **รูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพของแบบทดสอบ.** ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประเวศ วะสี. (2540). "วัฒนธรรมมรรค 8 เพื่ออนาคตของมนุษยชาติ" **วัฒนธรรมสัมพันธ์สาร.** 45(7) : 45

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2545). **ธรรมบัญญัติ : พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.

มิเชล ไอบเรน. (2534). **โลกสวยด้วยมือเรา.** บริษัท ไทยจำกัด พิมพ์รวมเล่ม. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2549 - 2553). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง.** สุเทพ จิตชื่น. (2550). **สื่อการเรียนรู้ คุณธรรมนำความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

Sharp, D.M. (1992). "Moral Judgment Maturity and Life Experience of Early Adolescents." **Dissertation Abstracts International.** 52 (3) : 3843- A.

Zimmerman, B.D. (1992, June). "Effects of Sport Participational and Gender on Moral Judgement in High School Students." **Dissertation Abstracts International.** 12 (4) : 4265- A.

>> อัจศรา ประเสริฐสิน

จบการศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งอาจารย์ประจำ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และอยู่ระหว่างการลาศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ค่าสหสัมพันธ์ CITC และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงอัลฟา (alpha) ของแบบสอบถาม

ด้าน	ข้อกระทง	ค่า CITC (N=73) Alpha = .846
การไม่เอาเปรียบผู้อื่น	1. เสียสละแรงกายแรงใจ ทรัพย์สินช่วยผู้ที่ด้อยกว่าเรา	.333
	2. ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มหรืองานส่วนรวมอย่างเต็มที่	.426
	3. ไม่แข่งหรือแทรกผู้อื่นขณะเข้าคิวตามลำดับ	.274
	4. จริงใจและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน	.417
	5. ไม่สนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลไปเอาเปรียบผู้อื่น	.223
ค่า Alpha		.563
การปฏิบัติกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม	6. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีความรับผิดชอบต่อสังคม	.484
	7. ชักชวนผู้อื่นบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม	.595
	8. ร่วมบริจาคทรัพย์สินในกิจกรรมต่างๆ	.525
	9. รู้สึกอึดอัด และมีความสุขใจเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น	.437
	10. ร่วมรณรงค์ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม	.563
ค่า Alpha		.754
การใช้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	11. ใช้สมบัติส่วนรวมด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดความชำรุดเสียหาย	.512
	12. เมื่อใช้ของส่วนรวมแล้วจะเก็บวางอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	.668
	13. ดูแลสิ่งของ และสถานที่ของส่วนรวมให้มีความสะอาดอยู่เสมอ	.629
	14. รักษาสมบัติของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพเดิมหรือดีขึ้น	.684
	15. ใช้ทรัพย์สินและวัสดุสิ่งของที่เป็นส่วนรวมอย่างประหยัดและคุ้มค่า	.518
ค่า Alpha		.813
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	16. ปิดน้ำ ปิดไฟเมื่อไม่จำเป็นต้องใช้งาน	.352
	17. ทิ้งขยะลงถังหรือในที่ที่ให้ทิ้ง ไม่ทิ้งเกลื่อนกลาด	.427
	18. นำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์	.458
	19. มีความรู้ความเข้าใจ ค่านิยมที่ถูกต้องต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	.394
	20. เก็บหนังสือหรือสิ่งของที่ไม่ใช้ไปบริจาคในที่ขาดแคลน	.421
ค่า Alpha		.655